

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

**Циклова комісія професійно-практичної підготовки
спеціальності «Дошкільна освіта»**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛОГОПЕДИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ

освітньо-професійний ступінь «Фаховий молодший бакалавр»

Освітньо-професійна програма «Дошкільна освіта»

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Освітня кваліфікація : Фаховий молодший бакалавр дошкільної освіти

Професійна кваліфікація: Вихователь закладу дошкільної освіти

**Затверджено на засіданні циклової комісії
професійно-практичної підготовки
спеціальності «Дошкільна освіта»
Протокол № 1 від 31 серпня 2023 р.**

Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Логопедичні технології»
Викладач (-і)	Скавінська Людмила Михайлівна
Контактний телефон викладача	+380968317983
E-mail викладача	lyudmyla.skavinska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	п'ятниця 17.00
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<i>Предметом вивчення навчальної дисципліни є:</i> концептуальні засади та особливості організації навчання та виховання осіб з порушеннями мовлення: дизартрією, заїканням, ринолалією; логопедичні технології та методики корекційно-розвивальної роботи педагога з дітьми, що мають різні мовленнєві порушення. Зміст дисципліни спрямований на формування у студентів цілісного уявлення про базові логопедичні технології (технології обстеження мовлення, моторних функцій; технології корекції звуковимови, дихання, голосу, інтонаційної сторони мовлення, темпо-ритмічної організації мовлення), а також умінь і навичок використання зазначених технологій в корекційній роботі з дітьми, що мають різні мовленнєві порушення. Висвітлено не тільки традиційні логопедичні технології, а й сучасні нетрадиційні підходи до технології обстеження і корекції вимовної сторони мовлення у дітей з різною мовленнєвою патологією, а також комп'ютерні технології корекції мовлення. У педагогічній свідомості сформувався стійкий стереотип про розвиток і соціалізацію людини як про процес її освіти. Тому необхідний постійний пошук шляхів оптимізації педагогічної взаємодії на різних вікових етапах і в різних умовах, у тому числі і для задоволення освітніх потреб дітей з мовленнєвими порушеннями. Принципи спеціальної освіти в корекційно-педагогічному процесі реалізуються через методи і прийоми. Для здобуття освіти людиною з особливими освітніми потребами спеціальна педагогіка використовує різноманітні методи навчання та виховання, корекції, сукупність, взаємодоповнюваність і комплексне використання яких і визначає її ефективність. Тому доцільне використання поняття «освітня (педагогічна) технологія» як інтегрованого позначення різних способів освітньої взаємодії педагога і дітей. Під освітньою технологією розуміють послідовну, взаємопов'язану систему дій педагога, спрямованих на вирішення педагогічних завдань, або планомірне і послідовне втілення на практиці заздалегідь спроектованого педагогічного процесу. Освітня технологія - це суто наукове проектування і точне відтворення педагогічних дій, які гарантують успіх. У цьому контексті можна говорити про спеціальні освітні технології для осіб з особливими освітніми потребами. До їх числа можна віднести технології корекції мовленнєвих порушень, якими повинен володіти фахівець в сфері логопедії. Вивчення навчальної дисципліни «Логопедичні технології» призначена для вдосконалення підготовки педагогічних кадрів до надання логопедичної допомоги дітям з порушеннями мовлення, формування у студентів системи знань і умінь проектування і застосування логопедичних технологій. Зазначений курс спрямований на розвиток здатності студентів самостійно набувати і удосконалювати фахові компетентності через пошук, читання, вивчення передового педагогічного досвіду діяльності вихователів закладів дошкільної освіти, вчителів-логопедів.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<i>Метою вивчення навчальної дисципліни є:</i> формування професійної педагогічної компетентності майбутніх вихователів логопедичних груп дошкільних навчальних закладів	

шляхом оволодіння знаннями, уміннями та навичками використання технологій обстеження моторних функцій і мовлення, формування вимовної сторони мовлення при різних мовленнєвих порушеннях у дітей дошкільного віку.

Основними цілями вивчення дисципліни є:

формування у здобувачів фахової передвищої освіти уявлень про сутність поняття «логопедичні технології», науково-теоретичних основ курсу;
формування знань про технологію обстеження мовлення дітей дошкільного віку, технологію корекції звуковимови, формування мовленнєвого дихання, корекції голосу, формування розповідної, спонукальної та питальної інтонаційних структур, технології розвитку темпо-ритмічної сторони мовлення в дітей при різних порушеннях мовлення;
формування умінь та навичок застосування здоров'язберезувальних технологій в корекції мовлення дітей дошкільного віку;
залучення до активної навчально-пізнавальної та науково-дослідницької діяльності з метою накопичення професійного педагогічного досвіду;
сприяння розвитку професійно значущих якостей особистості майбутніх дошкільних педагогів;
виховання індивідуального творчого стилю педагогічної діяльності, потреби в самоосвіті.

4. Програмні компетентності та результати навчання

ІК. Здатність:

- вирішувати типові спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій та фахових методик дошкільної освіти;
- нести відповідальність за результати своєї діяльності;
- здійснювати контроль за іншими особами у визначених ситуаціях.

ЗК-1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ЗК-3 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-4 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-6 Здатність використовувати інноваційні та комунікаційні технології.

ЗК-7 Здійснення безпечної діяльності.

ЗК-8 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

СК-10 Здатність до розвитку мовлення у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.

СК-13 Здатність до організації освітнього процесу з урахуванням індивідуальних фізичних і психічних можливостей дітей в найбільш оптимальних для них формах.

СК-15 Здатність до міжособистісної взаємодії з учасниками освітнього процесу.

СК-16 Здатність застосовувати на практиці методи та засоби вибіркового дисципліну в галузі дошкільної освіти.

СК-17 Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

РН-1 Упорядковувати універсальне, розвивальне середовище у групах раннього та дошкільного віку з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дитини

РН-5 Здійснювати педагогічну комунікацію з іншими суб'єктами освітнього процесу закладу дошкільної освіти на засадах етики професійного спілкування та оцінювати результативність педагогічної взаємодії.

РН-9 Визначати особливості, завдання, зміст, способи організації специфічно дитячих видів діяльності (ігрової та інших) та організовувати їх відповідно до освітніх програм.

РН-22 Володіти базовими навичками відповідно до вибіркового дисципліну.

РН-23 Вміти організувати освітній процес відповідно до вимог роботи вихователя логопедичних груп (здатність оцінити структуру мовленнєвого порушення, потенціал дитини).

5. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		10	
семінарські, практичні заняття		20	
самостійна робота		60	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
8	012 Дошкільна освіта	4	вибіркова
Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість годин		
	лекції	практичні заняття	сам. роб
Тема 1. Теоретичні основи логопедичних технологій. Анатомо-фізіологічні механізми мовлення. Звуковимовні характеристики усного мовлення. Акустичні характеристики усного мовлення. Механізм голосоутворення. Онтогенез мовленнєвої діяльності.	2	2	6
Тема 2. Технологія логопедичного обстеження, його етапи. Визначення предмета, об'єкта, мети та завдань логопедичного обстеження. Етапи логопедичного обстеження Зміст орієнтувального етапу. Зміст диференціувального етапу. Основний етап логопедичного обстеження.	2	2	6
Тема 3. Основний етап логопедичного обстеження. Обстеження звукової сторони мовлення. Обстеження розуміння мовлення. Обстеження лексичного запасу. Обстеження граматичної будови мовлення. Обстеження зв'язного мовлення.		2	6
Тема 4. Особливості логопедичного обстеження дітей з різними порушеннями мовлення. Особливості логопедичного обстеження дітей при заїканні. Особливості логопедичного обстеження дітей при дизартрії, ринолалії. Обстеження домовленнєвого періоду розвитку немовляти. Обстеження мовлення дітей переддошкільного віку. Обстеження мовлення дітей 3-6 років.		2	6
Тема 5. Етапи корекції звуковимови. Підготовчий етап.	2	2	6

Етап формування первинних вимовних умінь і навичок. Етап формування комунікативних умінь і навичок .			
Тема 6. Технологія постановки різних груп звуків. Способи постановки звуків. Прийоми постановки звуків.		2	6
Тема 7. Особливості корекції звуковимови при дизартрії, ринолалії. Завдання з корекції вимовної сторони мовлення у дітей з дизартрією. Особливості підготовчого етапу. Послідовність роботи над звуками. Особливості підготовчого етапу корекції звуковимови при ринолалії. Послідовність роботи над звуками. Особливості постановки звуків.		2	6
Тема 8. Технологія формування мовленнєвого дихання при заїканні, ринолалії, дизартрії. Етапи роботи над формуванням мовленнєвого дихання при заїканні. Розширення фізіологічних можливостей дихального апарату. Парадоксальна дихальна гімнастика А.Н.Стрельникової. Етапи роботи над формуванням мовленнєвого дихання при дизартрії. Основні правила дихальної гімнастики. Мовленнєва дихальна гімнастика при дизартрії. Особливості логопедичної роботи в доопераційний період. Зміст роботи на підготовчому та основному етапі формування правильного мовленнєвого дихання. Особливості логопедичної роботи після операції.	2	2	6
Тема 9. Технологія формування чуття ритму у дітей з мовленнєвими порушеннями. Розвиток загальної, дрібної та артикуляційної моторики. Розвиток чуття темпу і ритму немовленнєвих і мовленнєвих рухів. Сприймання різноманітних ритмічних структур. Відтворення різноманітних ритмічних структур.	2	2	6
Тема 10. Технологія формування розповідної, спонукальної та питальної інтонаційних структур у дітей з мовленнєвими порушеннями. Формування уявлень про інтонаційну виразність в імпресивному мовленні.		2	6

Формування інтонаційної виразності в експресивному мовленні. Особливості і завдання логопедичної роботи з нормалізації інтонаційної сторони мовлення при заїканні. Технологія формування інтонаційної сторони мовлення у дітей з дизартрією. Технологія формування інтонаційної сторони мовлення у дітей з ринолалією.			

7. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Вид контролю – залік. Максимальна кількість балів – 100. Практичні заняття – 20 балів, Контрольна робота – 10 балів; Самостійна робота / індивідуальне/творче завдання – 20 балів. залік – 50 балів.
Вимоги до письмової роботи	Контрольна робота – 10 балів. Самостійна домашня робота – 20 балів.
Семінарські /практичні заняття	Максимальна оцінка – 20 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік. Форма здачі – комбінована (усна, письмова).

7. Політика навчальної дисципліни

1. *Письмові роботи* виконуються відповідно до тематики лекцій, зазначених у силабусі.
2. *Академічна доброчесність*. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем освіти ґрунтуються на основі положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.
3. *Відвідування занять*. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.). Порядок та організація контролю знань здобувачів фахової передвищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу у Відокремленому структурному підрозділі «Івано-Франківський фаховий коледж Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», введеного в дію наказом ректора від _____ 2023 р № _____. <https://ifk.pnu.edu.ua/polozhennia/>_____.pdf
4. *Неформальна освіта*. Результати неформальної освіти зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в

8. Рекомендована література

Основна:

1. Андросова В. Використання інноваційних технологій для корекції звуковимови старших дошкільнят / В. Андросова // Палітра педагога. – 2005. – №1. С. 18 – 19.
2. Барна Х.В. Теорія та практикум з логопедії: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 016 «Спеціальна освіта» ОС «Бакалавр». Ужгород: ЗППО, 2021. 124 с.
3. Брушневська І. М., Рібцун Ю. В. Комунікативний компонент мовленнєвої діяльності у дітей: діагностичний комплекс. Запоріжжя: ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2020. 144 с.
4. Гаврилова Н.С. Класифікації порушень мовлення. Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія: Соціально-педагогічна. 2012. Вип. 19 (1). Кам'янець-Подільський: Медобори, 2012. С. 327-349.
5. Гаврилова Н. С. Порушення фонетичного боку мовлення у дітей. Кам'янець-Подільський : Друк-Сервіс, 2011. 200 с.
6. Галущенко В.І. Застосування інноваційних логопедичних технологій у корекційній роботі з дітьми з порушеннями мовлення / В.І.Галущенко //Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки): збірник наукових праць: вип. 7, у 2 т./ за ред. В.М. Синьова, О.В. Гаврилова.– Кам'янець-Подільський: ПП Медобори- 2016. – Т.1. – 452 с.
7. Головіна Н. Мовленнєве обстеження дітей дошкільного віку // Дефектолог. – 2007. – С. 4–27.
8. Долінчук І., Пилипчук Ю. Логопедичні технології у подоланні порушень звуковимови у дітей дошкільного віку. Збірник тез науково-практичної конференції «Сімейно-центровані практики: тенденції, проблеми та перспективи розвитку», 20 жовтня 2022 р. Умань. С. 34-37.
9. Захарченко О. О. Використання самомасажу в роботі вчителя-логопеда ЗДО / О. О. Захарченко // Логопед. – 2018. – № 3. – С. 2 - 9.
10. Кравцова І. В., Стахова Л. Л. Програма «Корекційно-розвиткова робота з дітьми із загальним та фонетико-фонематичним недорозвиненням мовлення». Тернопіль: Мандрівець, 2020. 80 с.
11. Літовченко О. В. Заїкання у дітей: профілактика і корекція: навчальний посібник. Одеса: Видавництво ТОВ Лерадрук, 2021. 248 с.
12. Логопедія: тези теоретичного матеріалу: навчальний посібник з логопедії для студентів спеціальності «Дошкільна освіта»/ Укладач І.М. Салига, Івано-Франківський фаховий коледж ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». – Івано-Франківськ: 2020. – С.6-19
13. Мартинюк З.С. Ринологія: підтримка дитини з особливими мовленнєвими потребами в освітньому середовищі: навч. – метод. посіб. Київ. 2023. 180 с.
14. Марченко І.С. Педагогічні технології комунікативного розвитку дітей із тяжкими порушеннями мовлення (логопедична робота): навчальний посібник. Вид. 1-е, Київ: ДІА, 2019. 148с.
15. Марченко І.С. Сучасні логопедичні технології у подоланні мовленнєвих розладів у дітей із порушеннями психофізичного розвитку / І. С. Марченко // Логопедія : Науково-методичний журнал. – 2011. – N 1. – С. 41–44.
16. Могильова Н.М. Обстеження словника та лексико-граматичної будови мовлення: логопедичний посібник. Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2019.
17. Рібцун Ю. Дислалія: причини, прояви, шляхи подолання. Дошкільне виховання. Київ: Освіта України, 2017. № 2. С. 5.
18. Савченко М. А. Методика виправлення вад вимови фонем у дітей : [посібник]. 3-тє вид., доповн. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2011. 159 с.
19. Сучасні педагогічні технології. Навчально-методичний посібник / Автор-укладач Федорчук Е.І. – Кам'янець-Подільський: АБЕТКА, 2006. – 212 с.

20. Тарасун В. В. Стерта форма дизартрії: діагностика та особливості логопедичної роботи // Дефектологія. – 1997.
21. Харьков Л. В. Ефективність логопедичного навчання за раннього хірургічного відновлення піднебіння // Дефектологія. – 1998. – №4.
22. Шеремет М.К. Хрестоматія з логопедії. Навчальний посібник. Київ: Видавництво «Книга-плюс», 2019. 496 с.

Основні нормативно-правові документи:

Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. URL: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату>

Допоміжна:

1. Апухтіна В. Формування довільної регуляції діяльності та її мозкових механізмів в онтогенезі. Інтеграційні можливості сучасної психології та шляхи її розвитку. Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції (10-11 жовтня 2019 року, м. Запоріжжя) Запоріжжя: ЗНУ, 2019. С. 6-7.
2. Андросова В. М. Мова символів жива – в ній звуки, букви і слова... : методичний посібник / В. М. Андросова. – Суми: СумДПУ ім.А. С. Макаренка. – 2006. – 91 с.
3. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: теорія і практика. – К.: Слово, 2011. – 704с.
4. Головка Н.В. Ортодонтія. Розвиток прикусу, діагностика зубоцеліпних аномалій, ортодонтичний діагноз / Н. В. Головка. – Полтава: УМСА, 2003. – 170 с.
5. Ігри в логопедичній роботі: навчально-методичний посібник / укл. О. В. Чепка – Умань : ВПЦ «Візаві», 2016 – 181 с.
6. Мартиненко І. Інноваційні підходи в логопедичній роботі з безмовленнєвими дітьми / Мартиненко І., Козачук Л. // Корекційна педагогіка. Вісник Української асоціації корекційних педагогів. – К.: ТОВ «ДІА», 2017. – Вип. 1. – С. 18-24.
7. Потапенко О. М. Масаж біологічно активних точок у корекційній роботі логопеда / О. М. Потапенко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 19: Корекційна педагогіка та спеціальна психологія / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. – Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2013. – Вип. 24. – С. 190–193.
8. Рібцун Ю. В. Характеристика фонетико-фонематичної складової мовлення дітей п'ятого року життя із ФФНМ / Ю. В. Рібцун // Український логопедичний вісник : зб. наук. пр. – Вип. 2. – 2011. – С. 36–53.
9. Тищенко В. Як навчити дитину правильно розмовляти: Від народження до 5 років: Поради батькам / В. Тищенко, Ю. Рібцун. – Київ: Літера ЛТД, 2009. – 128 с.
10. Уткіна І. Використання інноваційних технологій під час корекції звуковимови. Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки в країнах Європи та Азії. Переяслав, 2021. С.72.
11. Фурман О.В. Використання дидактичних ігор для формування фонематичного сприймання, слуху, голосу, уваги у дітей із порушенням мовлення: методичні рекомендації. / О.В. Фурман. Хмельницький: заклад дошкільної освіти № 29, 2021. 42с.
12. Чайка М. С., Усатенко Г. В., Кривоногова О. В. Теорія та практика використання альтернативної комунікації для осіб з особливими освітніми потребами : навчально-методичний посібник. Київ : ФОП Усатенко Г. В., 2021. 80 с.
13. Чумаченко А., Гаврилівна Л. Мнемотехніка для дошкільнят. Київ: Видавництво «Шкільний світ», 2019. 168 с.
14. Яковенко А. О. Інноваційні технології для підвищення якості проведення логопедичних занять в сучасних умовах загальноосвітнього простору / А.О. Яковенко // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова.

Інформаційні ресурси:

1. Гаврилова Н.С. Методика формування та стимуляції вимови фонем. URL: aqce.kpnu.edu.ua
2. Наукова електронна бібліотека. (Книги, підручники, дисертації, автореферати.) [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/portal>
3. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>
4. Наукова бібліотека Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Режим доступу: URL <http://lib.pnu.edu.ua/>

<http://logoclub.com.ua>

<http://www.logopedia.com.ua>

<http://logopedija.at.ua>

<http://logopedu.com.ua>

<http://innagidkih.ucoz.com>

<http://logopedochka.blogspot.com>

<http://abetka-logopedka.org>

<http://logoped.in.ua>

<http://www.abetka-logopedka.org/logopedskarb.htm>

Викладач

Людмила Скавінська